

عنوان مقاله:

بررسی مسائل فنی و بهره برداری از تعدادی از قنات های استان های خراسان رضوی و همدان و سمنان

محل انتشار:

مجله تحقیقات آب و خاک ایران، دوره 44، شماره 4 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسندگان:

فریبرز عباسی - *Professor, Agricultural Engineering Research Institute, Iran*

رضا بهراملو - *Assistant Professor, Agricultural Engineering Research Institute, Iran*

اردلان ذوالفقاران - *Research Academic Members, Agricultural Engineering Research Institute, Iran*

نادر نادری - *Research Academic Members, Agricultural Engineering Research Institute, Iran*

خلاصه مقاله:

یکی از فواید مهم قنات فراهم کردن زمینه مناسب برای همبستگی و مشارکت در امور اجتماعی و ترویج فرهنگ زیست گروهی در جامعه است. قنات ها در صورت نگهداری صحیح و بازسازی و مرمت، منابع ارزشمند آب به شمار می روند. در پژوهش حاضر، مسائل و مشکلات فنی بهره برداری از ۴۵ رشته قنات استان های خراسان رضوی، همدان و سمنان بررسی و راهکارهایی برای بهبود وضعیت آن ها ارائه شد. در هر یک از استان های مطالعه شده ۱۵ رشته از قنات های پر آب و فعال انتخاب و وضعیت آب دهی و تغییرات کمی و کیفی آب آن ها بررسی شد. همچنین برخی مشخصات هندسی و هیدرولیکی قنات ها اندازه گرفته شد. نتایج نشان داد آب دهی قنات های مطالعه شده در درازمدت دستخوش تغییرات زیادی شده است؛ ولی کیفیت آب قنات ها، به جز قنات های استان همدان، تغییر محسوسی نکرده است. بازده انتقال در هرنج قنات ها از ۶۳ تا ۹۸ درصد تغییر کرده است. روش آبیاری اراضی پایین دست قنات های مطالعه شده به طور عمده سطحی و سنتی و بازده کاربرد آب آبیاری بین ۳۲ تا ۷۰ درصد متغیر بود. مقادیر کارایی مصرف آب برای محصولات غالب در اراضی پایین دست قنات های مطالعه شده نیز بین ۱/۰ برای فلفل تا ۷۴/۳ برای ذرت علوفه ای و متوسط آن ۸۶/۰ کیلوگرم بر متر مکعب بود. به طور کلی، بازده کاربرد آب در اراضی پایین دست قنات های مطالعه شده قدری بیشتر از متوسط بازده کاربرد آب در روش های آبیاری سطحی در اراضی آب خور از منابع آبی چاه یا رودخانه بود. مسائل و مشکلات عمده قنات های مطالعه شده شامل مسائل فنی (سازه فیزیکی قنات از بالادست مادرچاه تا مظهر قنات و پایاب قنات از مظهر تا سطوح زیر کشت) و مسائل بهره برداری و نگهداری (کمبود اعتبارات تعمیر و نگهداری، عدم تمهیدات لازم برای جلوگیری از ورود سیلاب به داخل قنات ها، کمبود متخصصان محلی، عدم لای رویی، دفع زباله و فاضلاب محلی در آب قنات ها، خرده مالکی بودن اکثر اراضی پایین دست قنات ها و تعدد مالکان و مهاجرت آن ها به شهرها) است.

کلمات کلیدی:

application efficiencies, Qanats, Water use efficiency

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1806201>

